

בית משפט השלום בירושלים

תא"מ 39802-01-12 לבנון נ' כלל חברה לביטוח בע"מ

בפני כב' השופטת יעל ייטב

תובע

ארז לבנון

נגד

נתבעת

כלל חברה לביטוח בע"מ

פסק דין

מבוא

1. בפניי תביעה כספית בסכום של 50,000 ₪ אשר התבררה בסדר דין מהיר, בגין תשלומי ביטוח נכות עקב תאונה.
2. לתובע חוזה ביטוח חיים עם הנתבעת מיום 1.5.99, הכולל ביטוח "נכות עקב תאונה" (להלן: "נספח ביטוח הנכות").
3. ביום 10.8.10 נפגע התובע בתאונת אופניים שבעקבותיה אושפז ונותר. על פי חוות דעת של מומחה בתחום האורתופדיה, ד"ר אמיר רובין, נותרה לתובע בעקבות התאונה נכות צמיתה בשל פגיעה במרפק יד שמאל, בשיעור של 10%, בהתאם לפרט 41(8) לתוספת לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשס"ז – 1956 (להלן: "תקנות הביטוח הלאומי").
4. אין בין הצדדים מחלוקת באשר לעובדות הרלוונטיות או באשר לשיעור הנכות, אלא באשר לסכום הביטוח המגיע לתובע בעקבות האירוע הביטוחי, ובאשר לאופן חישובו.
5. לטענת התובע היה על הנתבעת לשלם לו 10% מסכום הביטוח המלא, שערכו המשוערך ליום הגשת התביעה עומד על 304,338 ₪, בהתאם לשיעור הנכות הרפואית הצמיתה שנקבעה לו בעקבות התאונה. התובע טען ששיטת החישוב שבה נקטה

- הנתבעת היא שיטה פסולה, שלא הובאה לידיעת המבוטח, לא צוינה בפוליסה ועל כן אין לקבלה.
6. מנגד טענה הנתבעת כי מנגנון החישוב מפורט בנספח ביטוח הנכות, ונקבע בו כי במקרה של נכות חלקית ישולם שיעור מתאים של סכום הביטוח המלא, לפי שיעור הנכות שנקבע, בהתאמה לאחוז הנכות שקובעת הפוליסה באובדן המלא של אותו איבר. בהתאם לחישוב זה מצאה הנתבעת שהתובע זכאי לפיצוי בשיעור של 7.1% מסכום הביטוח המלא, ושילמה לו את הסכום האמור.
7. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים אלה מול אלה מצאתי שיש לקבל את עמדת הנתבעת ולפיכך יש לדחות את התביעה.
8. נימוקי פסק הדין יובאו בתמצית, כמצוות תקנה 214 ט"ז לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד – 1984.

הוראות הפוליסה

9. נספח ביטוח הנכות, אשר צורף הן לכתב התביעה והן לכתב ההגנה, מעניק ביטוח נוסף במקרה של נכות תמידית, מלאה או חלקית.
10. בפסקה השנייה של נספח ביטוח הנכות נקבע באשר לסכום התשלום כי **"עם קבלת הוכחה סבירה... על הפיכת המבוטח לבעל נכות מלאה ותמידית או לבעל נכות חלקית ותמידית ... תשלם החברה למבוטח את סכום הביטוח המלא או החלקי, בשיעור המתאים מסכום הביטוח המלא..."**.
11. בהמשכו של נספח ביטוח הנכות נקבעו הוראות המתייחסות הן לנכות תמידית מלאה, שבה ישולם סכום הביטוח במלואו, והן לנכות תמידית חלקית, או אז ישולם סכום ביטוח חלקי.
12. אשר לנכות מלאה, מגדיר נספח ביטוח הנכות שלושה מצבים בלבד שבהם תחשב הנכות התמידית כנכות מלאה אשר תזכה את המבוטח במלוא התשלום: באיבוד גמור ומוחלט של כושר הראייה בשתי העיניים; באיבוד גמור ומוחלט של יכולת השימוש בשתי הידיים או בשתי הרגליים; או במחלת רוח שאינה ניתנת לריפוי.
13. כל נכות תמידית אחרת, שאינה נופלת לאחת מההגדרות האמורות, מסווגת בנספח ביטוח הנכות כנכות תמידית חלקית.
14. עיון בהוראות נספח ביטוח הנכות לגבי סכום הביטוח שישולם במקרה של נכות חלקית, מעלה כי סוגי הנכויות החלקיות מתחלקים לשתי קבוצות.
15. הקבוצה הראשונה מתייחסת ל- 16 סוגי נכויות הנמנים במפורש ברשימה סגורה (להלן: "הרשימה"). המשותף לאותן נכויות הינו איבוד מלא, או בלשון נספח ביטוח הנכות, איבוד "גמור ומוחלט", של איבר המצוין במפורש ברשימה. נספח ביטוח הנכות קובע לגבי כל אחד מסוגי הנכות המנויים ברשימה את **שיעור התשלום** מסכום הביטוח המלא שישתלם למבוטח בגין אותו אובדן מלא של איבר בזו הלשון:

"סכום הביטוח החלקי לפי השיעור של סכום הביטוח המלא ישולם במקרה של נכות חלקית ותמידית של המבוטח, עקב תאונה, אשר בעקבותיה נגרמו למבוטח: - איבוד גמור ומוחלט של הזרוע הימנית או היד הימנית - 60% (לגבי איטר יד ימינו- ההיפך); איבוד גמור ומוחלט של הזרוע השמאלית או היד השמאלית 50% (לגבי איטר יד ימינו- ההיפך); איבוד גמור ומוחלט של רגל אחת 40%....".

16. הקבוצה השנייה, שהיא הרלוונטית לקביעת סכום הביטוח בענייננו, היא קבוצה שיעורית, הכוללת את כל יתר הנכויות החלקיות אשר אינן מנויות ברשימה.

17. מעצם טיבן של הנכויות האמורות שבקבוצה השנייה, מדובר בנכויות שבהן נגרמה פגיעה חלקית באותו איבר, שאינה מגיעה לכדי אבדן מלא של האיבר. שיעור סכום הביטוח לגבי פגיעה חלקית באיבר נגזר, על פי הוראת נספח ביטוח הנכות, מהקביעה לגבי סכום הביטוח הקבוע לאבדן מלא של האיבר, שכן מיד בסוף הרשימה מופיעה ההתייחסות לקבוצת נכויות זו בזו הלשון: **"בכל מקרה של נכות חלקית של המבוטח עקב תאונה שלא נזכרה בפירוט שלעיל, ישולם שיעור מתאים של סכום הביטוח המלא, לפי שיעור הנכות שיקבע על ידי רופא החברה, בהתאמה לשיעורי הנכות המפורטים לעיל, בתנאי שאותה נכות היא תמידית."** (ההדגשה אינה במקור).

דיון והכרעה

18. לאחר עיון בטענות הצדדים מצאתי כאמור שיש לדחות את התביעה.
19. לשונה של תנית נספח ביטוח הנכות, הקובעת את סכום הביטוח בנכות חלקית שאינה מנויה ברשימה, כמו גם תכליתה, תומכת בעמדתה של הנתבעת ולא בעמדתו של התובע. לא מדובר בענייננו בשתי פרשנויות אפשריות לתניה בפוליסת ביטוח, או אז יש לבחור בפרשנות לטובת המבוטח, אלא בפרשנות בלתי סבירה של התובע להוראה ברורה באשר לאופן חישוב סכום הביטוח בנכות חלקית, כפי שאפרט להלן.
20. ההוראה בדבר אופן חישוב סכום הביטוח בנכות חלקית קובעת כאמור כי סכום הביטוח שישולם ייקבע **"שיעור מתאים של סכום הביטוח המלא, לפי שיעור הנכות שיקבע על ידי רופא החברה, בהתאמה לשיעורי הנכות המפורטים לעיל"**. על פי הקביעה האמורה, נקבע הפיצוי לא רק על פי המשתנים של סכום הביטוח המלא ושיעור הנכות שנקבע בעקבות התאונה, אלא גם בהתאמה לשיעור הנכות המפורט ברשימה. (ראו לעניין זה גם את פסק דינה של כב' השופטת ז' אגי בת"א [153237/02 \(שלום-ת"א\)](#) אושרי נ' כלל חברה לביטוח בע"מ (מיום 18.7.04)).
21. קביעה זו תוך הפנייה לנכויות שנקבעו לעיל, היינו ברשימה, ולשיעורי הנכות המפורטים לעיל, היינו ברשימה, מלמדת שנספח ביטוח הנכות גוזר את סכום הביטוח מהסכום המשולם במקרה של אבדן מלא של איבר, ולא מסכום הביטוח

- המלא, ויוצר התאמה ומדרג מבחינת סכום הביטוח בין הסכום המשולם במקרה של אבדן מלא של איבר, לבין הסכום המשולם במקרה של פגיעה חלקית באותו איבר.
22. התובע הפנה בטיעוניו לפסק דינה של כב' השופטת א' דודקביץ' בת"א (מחוזי-מרכז) 5625-08-07 **יעקב אביעד נ' מנורה**, (מיום 11.1.09), ולפסק הדין בערעור אשר ניתן בימים אלו ע"י כב' השופט (בדימוס) א' ריבלין בע"א [2129/09 הפניקס ואח' נ' עמוסי ואח'](#) (מיום 5.7.12) (להלן: "פרשת עמוסי").
23. אף שבפרשת עמוסי נדון עניינה של פוליסה דומה, השוואת התניות הרלוונטיות אשר נקבעו לאופן חישוב סכום הביטוח בגין נכות חלקית, מגלה כי בפרשת עמוסי נקבעה בפוליסה נוסחת חישוב אחרת לחלוטין מזו שנקבעה בענייננו.
24. התניה שנדונה בפרשת עמוסי, כפי שצוטטה בפסק דינו של בית המשפט העליון, קבעה בזו הלשון: **"בכל מקרה של נכות חלקית עקב תאונה שלא נזכרה בפירוט שלעיל או במקרה של איבוד איברים- חלקי או מלא- שאינו כולל הפרדתם האנטומית מגוף המבוטח, ישולם שיעור מתאים של סכום הביטוח המלא, לפי שיעור הנכות שיקבע על- ידי רופא החברה, בתנאי שאותה נכות היא תמידית"**.
25. בפרשת עמוסי נקבע אפוא במפורש שהסכום שישולם ייקבע בהתאם (לפי) שיעור הנכות שיקבע רופא החברה מתוך סכום הביטוח המלא. (יתכן שכוונת המבטחות, כפי שהוזכרה בפסק הדין, הייתה שרופא החברה יערוך התאמה בשיעור הנכות, ולא יקבע אותה בהתאם [לתקנות הביטוח הלאומי](#)). לעומת זאת בענייננו נקבע כאמור מנגנון אחר לחלוטין לאופן חישוב שיעור סכום הביטוח, **תוך התאמת הנכויות למפורט ברשימה**.
26. לפיכך הצעתו של התובע, לפיה יש לחשב את סכום הביטוח על פי תוצאת הכפלת שיעור הנכות שנקבע לו בסכום הביטוח המלא, אינה תואמת את לשון נספח ביטוח הנכות, הקובע כאמור שיש צורך לבצע התאמה של הנכויות, אף לא את תכליתו של נספח הביטוח, ליצור התאמה והדרגה מבחינת סכום הביטוח בין סכום ביטוח שישולם בגין אבדן מלא של איבר, לבין הסכום שישולם בפגיעה חלקית באותו איבר. בהתאם לפרשנות זו של התובע, שאין לה כאמור ביסוס לשוני בנספח ביטוח הנכות, יתכן שישולם בנכות חלקית באיבר סכום ביטוח גבוה מהסכום שישולם בגין אובדנו המוחלט של אותו איבר.
27. אשר לפרשנותה של הנתבעת, מצאתי שיש לאמצה, שכן היא הפרשנות הסבירה, העולה מלשון נספח ביטוח הנכות והנתמכת בתכליתו.
28. חישוב סכום הביטוח **"בהתאמה לשיעורי הנכות המפורטים לעיל"** (היינו, המפורטים ברשימה), מפנה לכך שיש לערוך התאמה של סכום הביטוח הקבוע ברשימה, לסכום הביטוח שישולם במקרה הספציפי, בהתאם ליחס בין הנכות המפורטת ברשימה לבין הנכות שנקבעה במקרה הספציפי.

29. אמנם ברשימה שבנספח ביטוח הנכות לא מפורטים שיעורי הנכויות, אלא תיאור מילולי של כל סוג נכות בגין אבדן של איבר, ולצדו השיעורים מתוך סכום הביטוח שישולמו בגין כל אחת מהנכויות המתוארות כאמור באופן מילולי. ואולם לכל תיאור מילולי של נכות קיים שיעור נכות בתקנות שעל פיהן נקבעה נכותו של המבוטח בעניין ספציפי, בעניינו המדובר [בתקנות הביטוח הלאומי](#). (באופן היפותטי, אילו הייתה נקבעת נכותו של התובע על פי תקנות אחרות, אפשר היה לקבוע את היחס בהתאם לשיעור הנכות שנקבע לנכות בגין אבדן איבר על פי התקנות הרלוונטיות. בפועל, לא קיים למעשה שיעור נכות רלוונטי אחר זולת שיעורי הנכות הקבועים [בתקנות הביטוח הלאומי](#). הן המומחה מטעם התובע והן המומחים מטעם חברת הביטוח, אלו גם אלו, קובעים את שיעור הנכות על פי הוראות אותן תקנות). המכנה המשותף של קביעת נכות בתחום זה הינו [תקנות הביטוח הלאומי](#), ועל כן סביר שגזירת סכום הביטוח בהתאם ליחס הנכויות יעשה תוך השוואת הנכויות, הספציפית ובגין אבדן איבר מלא, כפי שהן נקבעות בתקנות המוסד לביטוח לאומי.
30. לעניין זה אין לי אלא להפנות לקביעת כב' השופט א' דראל [בע"א 44379-03-12](#) (מחוזי – י-ם) **שלום כהן נ' הראל חברה לביטוח**, (מיום 6.9.12), לפיה – **"באשר לדרך החישוב – הרואה את הנכות לגבי אובדן רגל בתקנות המל"ל – כבסיס להערכת החלק היחסי המגיע – זו מתחייבת בהינתן כי קביעת הנכות בברך ובקרסול על ידי המומחים נעשתה גם היא לפי אותו מפתח – תקנות המל"ל. אך מתבקש כי הערכת החלק היחסי תיעשה תוך התחשבות במדד זה"**.
31. בהתאם לאופן החישוב האמור, סכום הפיצוי בגין פגיעה חלקית באיבר יהיה בהתאם ליחס בין הנכות הספציפית שנקבעה למבוטח בעקבות התאונה, על פי תקנות המוסד לביטוח לאומי, לבין שיעור הנכות שנקבע [בתקנות הביטוח הלאומי](#) לנכות בגין אבדן מלא ומוחלט של אותו האיבר.
32. גם מהבחינה התכליתית וההגיונית פרשנות הנתבעת היא הפרשנות ההגיונית והסבירה ביותר לתניה שבנספח ביטוח הנכות. אופן החישוב האמור נועד להבטיח שבפגיעה חלקית באיבר תהיה התאמה לשיעור הנכות שנקבע לאובדן מלא ומוחלט של אותו האיבר, ושסכום הביטוח יופחת בהתאמה, בהתאם לפגיעה החלקית באותו איבר. לשם כך נקבעה בפוליסה לצורך חישוב סכום הביטוח בנכות חלקית הפנייה לנכות ולחישוב שנקבעו לאבדן מלא של האיבר.
33. ומין הכלל אל הפרט. הנכות בגין אובדן מוחלט של יד אחת (שאינה דומיננטית) על פי תקנות המוסד לביטוח לאומי, שלפיהן נקבעה נכותו התמידית של התובע, הינה נכות בשיעור של 70%. כיון שלנכות האמורה נקבע בנספח ביטוח הנכות תשלום סכום ביטוח בשיעור של 50% מסכום הביטוח המלא, סכום הביטוח במקרה של נכות חלקית באותו איבר צריך להיות חלק יחסי מהסכום האמור, בהתאם ליחס בין שתי

הנכויות, החלקית ובגין אבדן מלא של האיבר, ועל כן החישוב שנערך על ידי חברת הביטוח, שהוא 70%:50% X 10% = 7.1%, הינו החישוב הנכון, התואם את אופן החישוב שנקבע בנספח ביטוח הנכות.

סוף דבר

34. אשר על כן אני דוחה את התביעה.

35. התובע ישלם לנתבעת הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד בסכום כולל של 3,000 ₪, בתוך 30 ימים.

ניתן היום, ל' בתשרי תשע"ג, 16 באוקטובר 2012, בהעדר הצדדים.

יעל ייטב 54678313

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)